SVOBODA  СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 218. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 14, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го ЛИСТОПАДА 1990 Ч. 218. РІК XCVII

Голодуючих інвалідів затримала міліція

Київ (Рухінформцентр). — Тут у вівторок, 6-го листопада, міліціонери затримали вісьмох інвалідів, які вже тиждень проголодували перед будинком ЦК КПУ, протестуючи проти злиденного існування. Всі учасники голодівки приїхали з Донбасу і в числі вимог про поліпшення соціяльного забезпечення інвалідів вимагають також резигнації міністра торгівлі Крамного та заступника прокурора України Синюкова. Обидва вони родом з Донбасу і ще там запланували себе на високі пости. Такої ж думки голодуючі і про міністра соціяльного забезпечення Лук'яненка.

Голодуючі інваліди також протестують проти переслідування активістів демократичних об'єднань та проти „лікування" їх у психіятричних лікарнях.

У вівторок голодуючих вкинули до вантажного автомобіля та відвезли до відділу міліції Ленінського району Києва. Там їх мали намір протримати три доби під приводом з'ясування, хто ці люди, але імена голодуючих уже були відомі з публікацій у місцевій пресі. Отже в міліції їх протримали 7-го листопада, щоб „очистити" вулицю на час відзначення 73-ої річниці Жовтневої революції.

Голодуючі відмовлялися розмовляти з начальником міліції Кондратюком і вимагали зустрічі з прокурором. Їм вдалося відчинити вікно і тоді вони почали співати „Вставайте, гнані і голодні". Під будинком міліції зібрався натовп людей, вимагаючи звільнення затриманих інвалідів. Нарешті їх звільнили, але не повернули голодуючим їхні речі. Голодуючі повернулися до будинку ЦК КПУ і продовжують голодівку.

І. Соневицький взяв участь у Музичному Фестивалі в Києві

Ню Йорк. — Визначний сучасний український композитор і музикознавець д-р Ігор Соневицький повернувся з України, де на запрошення Спілки Композиторів України взяв участь у Першому Українському Міжнародному Музичному Фестивалі в Києві.

У неділю, 7-го жовтня, в Будинку Архітектури заслужений артист УССР баритон С. Степан виконав І. Соневицького цикл пісень „Зів'яле листя" до слів І. Франка, а 11-го жовтня в церкві Святої Покрови на Подолі хор під диригентурою Мстислава Юрченка виконав перший раз Літургію композитора. Слухачі, в тому числі видатні українські музичні діячі, композитори, музикознавці, диригенти зворушливо привітали новий твір у галузі української церковної музики.

Крім того І. Соневицький відбув низку важливих розмов з керівниками чільних культурних установ про можливості співпраці діяспори з материком та інформував про діяльність Центру Української Культури в ЗСА.

В. Дудич програв у виборах до Конґресу

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Володимир Дудич, член стейтової асамблеї в Ілліной і енергійний активіст Республіканської партії, не зумів добитись перемоги проти довголітнього конгресмена Френка Аннунціо у виборах до Конгресу ЗСА у вівторок, 6-го листопада.

Згідно з останніми підрахунками В. Дудич отримав 66,223 голоси, тобто 46 відсотків, а демократ Аннунціо — 78,838 (54 відсотки).

Появилася книжка Н. Дюк та А. Каратницького про „Приховані нації"

Ню Йорк. — Цього року тут з Видавництва Вілліям Морров і Ко. англійською мовою опубліковано 284-сторінкову книжку в люксусовій твердій обгортці подружжя Наді Дюк та Адріяна Каратницького п.з. „Приховані нації" — народи кидають виклик Совєтському Союзові.

Н.Дюк здобула докторат з модерної історії в коледжі св. Антонія, Оксфордський університет. Вона навчала історію політики СССР в Оксфорді і сьогодні є експертом у ділянці совєтських і східньоевропейських справ у організації Крайові допомоги демократії. А. Каратницький — керівник дослідів для АФЛ—СІО департаменту для міжнародних справ. Його статті появилися у „Вашінгтон Пост", „Волл Стріт Джорнал". Автори згаданої вгорі книжки були редакторами лондонського бюлетеню п.з. „Огляд совєтських національностей". Обоє живуть у Вашінгтоні, Д.К.

Книжка „Приховані нації", — як пояснює Видавництво, — відкриває перед читачем історичні події XX сторіччя у Совєтському Союзі, процес народження націоналізму і масові протести досі мовчазних людей і республік СССР, поміж ними, очевидно, України. Автори, подорожуючи по різних республіках, говорили з їхніми провідниками і звичайними громадянами і цим самим удокументовують свої спостереження зображенням дійсности — з висновком, що поодинокі народи, які живуть у республіках СССР, сьогодні кидають виклик совєтському урядові.

Особливо цікаві думки, після прочитання цієї книжки, висловлюють колишні дорадники президентів — президента Джимми Картера — Збігнєв Бжезінскі та президента Рональда Реґена — Александер М. Гейг. З. Бжезінскі пише: „Прихована нації вказують нам як і де є дим, який щойно показується на обрії, що може вибухнути шаленим полум'ям... Прочитання цього твору є конечним, щоб зрозуміти фрагментацію СССР".

А. Гейг підкреслює: „У книжці маємо до діла із політичним динамітом — вимогою досьогодні прихованих національностей у СССР здобути більш автономну і незалежну екзистенцію. Автори переконливо доказують, що найкращим шляхом у цьому напрямі є демократичний і федератив ний устрій. І протилежно до загальнопринятого досвіду автори вказують, що така розв'язка причиниться до державної стабільности СССР. У ці роки неймовірних змін — книжка ця — це конечність".

Хто хотів би набути згаданий твір — в ціні 22 дол. 95 центів — повинен звернутися на таку адресу: William Morrow and Company, Inc., Publishers, 105 Madison Ave. New York, N. Y. 10016.

Україна домагається права участи в Европейській конференції

Ню Йорк. — Совєтське пресове агентство ТАСС, зглядно його нюйоркський кореспондент, повідомило, що постійний представник Української ССР до Організації Об'єднаних Націй Геннадій Удовенко передав в середу, 7-го листопада, окрему ноту представникові Франції П.Л. Бляну, у якій говориться, що Україна має намір стати повноправним учасником конференції 33-ох европейських держав, З'єднаних Стейтів Америки і Канади, які підписали угоду про безпеку і співробітництво в Европі. Як відомо, така конференція відбудеться в цьому місяці від 19-го до 21-го листопада в Парижі.

Це рішення, — говориться в ноті-листі до уряду Франції, — пов'язане з актом проголошення декларація суверенітету України. Того ж дня в цій справі були повідомлені усі представництва держав, які братимуть участь в паризьких нарадах.

Приймаючи до уваги той факт, що для участи України в конференції і взагалі членстві европейської спільноти потрібно погодженості членських держав і рішення про участь України може затягнутись, Україна звернулася з проханням, щоб держави-сигнатори та організатори конференції покищо надали Україні статус спостерігача.

Х. Головчак-Дебаррі здобуває нові нагороди

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Українська малярка Христина Головчак-Дебаррі, яка має за собою вже ряд мистецьких успіхів в українській та американській громаді, останньо знову визначилася своїми картинами у рідному стейті Ню Джерзі, та здобула нагороду за свої пастелі.

Її картини виставлені в трьох різних виставках американських мистців, які малюють картини пастеллю.

Перша з цих виставок, що відбувалася при кінці вересня та в жовтні у престижевій галерії мистецького клюбу імені Катерини Л. Вольф при Греммерсі Парку в Ню Йорку здобула Х. Дебаррі нагороду за картину квітів, виконану в пастелі, про що була обширна рецензія в американському мистецькому журналі пера Мартіна Парсона.

Виставка влаштована організацією пастелістів Америки викликала широке зацікавлення публіки.

Вдруге Х.Дебаррі виставляла свої картини в мистецькій галерії повіту Ессекс в часі між 7-им жовтня і 10-им листопада, разом із іншими американськими малярами, що працюють в цій ділянці. Виставка мала назву „Праці в пастелі" і мала великий успіх, а в місцевій американській пресі здобула довшу новинку із світлиною картини нашої мисткині.

В мистецькій галерії Фуранес в театрі Пейпер Мілл в Миллбурні, Н.Дж. відбувається виставка пастелів від 28-го до 9-го грудня, на якій находяться картини Х. Дебаррі і де вона дістала відзначення за пастелі. В цій самій галерії плянується у лютому та березні 1991 року ще одна виставка під назвою „Лише пастелі", на яку мисткиню також запрошено.

Болгарія не святкувала річниці большевицького перевороту

Софія, Болгарія. — Перший раз від десятиліть Болгарія, не зважаючи на те, що владу в тій країні все ще тримають в своїх руках комуністи, які тільки змінили назву партії з комуністичної на соціялістичну, майже зігнорувала річницю большевицького перевороту, яку так парадно відзначували раніше усі комуністичні країни 7-го листопада кожного року, а цей день був великим святом в центрі і на периферіях імперії.

Кладй Гейберман, кореспондент газети „Ню Йорк Таймс", інформує у числі з 8-го листопада, що навіть ще минулого року день 7-го листопада був офіційним святом в Болгарії, були закриті усі урядові установи, школи, більші склепи, а на вулицях Софії повівали на багатьох будинках червоні прапори, символи комуномосковського імперіялізму, які нагадували численним поневоленим в СССР народам, а також народам-сателітам про підневільний стан в якому вони знаходились. Кілька років тому болгарські комуністи влаштовували навіть на вулицях більших міст багатолюдні паради військових і цивільних осіб, щось в роді імітації московських парад на Красній площі.

Але, несподівано для всіх, минулого року, власне після такого парадного святкування 7-го листопада, нас тупив основний злам у політичній думці комуністів в Болгарії. Вони в першу чергу відсунули від влади довголітнього сталініста-диктатора Тодора І. Живкова, після 35-річного „панування". Після цього покотилася хвиля чисток сталіністів і з компартії та ключевих позицій викидали один по одному твердолобих комуністів, заступаючи їх людьми більш ліберальних поглядів.

Сьогодні, тобто 7-го листопада, в Софії нуртує нормальне життя. Немає жодних парад, прапорів, портретів вождів. „Це було свято їхнє, не наше, вони тільки заставляли нас наслідувати Москву", — заявляють сьогодні офіційні особи і приватні громадяни Болгарії. Свята не було для нікого. Працювала навіть Верховна Рада, всі урядові установи і школи. „Я не думаю, що Болгарія, вже цілком зірвала зв'язки з минулим. При владі все ще сидять комуністи, які називають себе соціялістами, а демократичні сили ще надто слабі, щоб перебрати владу в свої руки, подібно як це зробили політичні сили в Чехо-Словаччині чи в Польщі", — заявив кореспондентові один з політичних діячів, який не бажав виявляти свого прізвища.

Навіть на будинку Комуністичної партії немає вже червоної зірки. Її зняли при допомозі гелікоптера на вимогу мешканців Софії. Перенесено також урну з попелом спаленого тіла першого комуністичного лідера Болгарії Георгія Дімітрова і поховано у невідомому місці. Залишився у столиці тільки великий пам'ятник В. Леніна, символ тоталітарної комуністичної системи, але й проти цього „свідка" комуністичного режиму вже почало протестувати населення, а „вандали" обливають пам'ятник червоною фарбою. В місті однак живе ще кількандцять старих сталіністів-пенсіонерів, які під помальованим на червоно пам'ятник поклали китицю живих квітів, каже кореспондент Гейберман.

Єльцин обороняє економічну незалежність Росії

Москва. — В американських газетах появилися повідомлення про зустріч президентів СССР і Росії — Міхаїла Горбачова і Бориса Єльцина. На зустрічі нібито була досягнутий певний прогрес в ділянці передбачуваної економічної реформи. Совєтське пресове агентство ТАСС у зв'язку з цим скупо повідомляє, що в неділю, 11-го листопада, у Кремлі відбулася зустріч Горбачова і Єльцина, на якій обговорювалися справи підготови нового союзного договору, переходу країни до ринкової економіки та інші проблеми.

ТАСС цього разу виступив у своїй звичайній функції „партійного коментатора", не повідомивши нічого конкретного і обмежившись загальними фразами. Ось що, наприклад, сказано у передруку повідомлення ТАСС поміщеного у „Правді": „На засіданні, проведеному під головуванням заступника генерального секретаря ЦК КПСС Володимира Івашка, було розглянуто ряд справ, що стосуються становища партії у справі збереження цілісности оновлення союзу, формування громадського суспільства, зміцнення правової держави... Відзначало ся, що навколо нового союзного договору киплять суспільні пристрасті..."

Що саме ТАСС має на увазі під словом „пристрасті", не зовсім зрозуміло, але горбачовсько-єльцинський альянс, як видно, розпався. У понеділок президент Росії заявив, що центральний уряд має намір змусити республіку до визнання підлеглого становища. „Ми ніколи не могли погодитися з цим і ніколи на це не підемо", — сказав Єльцин на сесії Верховної Ради Російської федерації.

Говорячи про союзний договір, Єльцин відзначив: „Вони хочуть спочатку дістати від нас згоду, а вже потім обговорювати всі непорозуміння. Ми ніколи не підемо на такі умови".

Верховна Рада РСФСР значною більшістю голосів підтвердила пріоритет республіканських законів над загальносоюзними і оголосила, що вся республіканська власність, включаючи фінанси і корисні копалини, виводяться з-під контролю Совєтського Союзу.

Несподівано для багатьох, допоміг Єльцинові його прем'єр-міністер Іван Силаєв, який сказав, що „республіка розуміє загальносоюзну місію, але не може при цьому відмовитися від власної самостійности".

Король Йорданії побоюється наслідків війни

Женева, Швайцарія. — Король Йорданії Гуссейн заявив у вівторок, 6-го листопада, що криза в районі Перської затоки містить у собі „зерна потенціяльної глобальної катастрофи". Король намалював апокаліптичний образ горіючих нафтових копалин і неба, на тисячі кілометрів затягнуто гою чорною пеленою.

Своє звернення до учасників Женевської конференції ООН король перетворив у заклик до міжнародної спільноти зробити все можливе, щоб розв'язати кризу мирним шляхом. Однак Гуссейн не зміг запропонувати конкретних шляхів мирного врегулювання.

Покликуючись на попередню оцінку запасів Кувайту („коло 50 більйонів барилок") будуть охоплені полум'ям, екологічна шкода і людські жертви „перевершать найбільш похмурі очікування".

За словами Гуссейна, у війні на Близькому Сході може бути вжита хемічна або біологічна зброя масового знищення. Агентство АП не повідомило про те, яка була реакція на промову короля Гуссейна з боку делегатів женевської конференції, на якій представлені 120 країн. Відомо, що французький прем'єр-міністер Мішель Рокар відзначив, що близькосхідня криза не є темою обговорення женевської конвенції. Що стосується посторонніх спостерігачів, то вони в один голос назвали короля Гуссейна панікером.

Спеціяліст з економіки видобутку нафти Пітер Богін твердить, що „звичайними засобами можна підірвати виробниче обладнання, але підірвати нафтові копалини можна лише з допомогою нуклеарної бомби".

За словами П. Богіна, в районі Перської затоки нині зберігається коло 125 мільйонів барилок нафти, що втричі менше стратегічних запасів розвинутих країн Заходу.

Король Йорданії прибув у Женеву з Парижу, де його спроби стати посередником на переговорах між Іраком і Францією наштовхнулися на інертність французького президента Франсуа Міттерана.

УКРАЇНЦІ РОКУ 18-ГО ЛИСТОПАДА

Український Інститут Америки влаштовує бенкет в неділю, 18-го листопада, о год. 12:30 по полудні в готелі Плаза, 59 вул. і 5-та аве., в Ню Йорку, на якому будуть вшановані Українці Року.

У СВІТІ

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР оборони Моше Аренс заявив, що Ізраїль не віддасть ливанському урядові тої полоси, що її Ізраїль уважає „зоною безпеки" та яка знаходиться у південному Ливані. Така відповідь міністра оборони Ізраїля після того, як він відбув поїздку до цієї зони є твердим і непохитним відкиненням плянів Сирією підтримуваного уряду Ливану посилити свої впливи по цілій країні. Вже від коли минулого місяця прибсркано головного суперника християнського ген. Мішеля Ауна теперішнього президента Еліяса Граві то існуючий уряд вже поширив свою контролю на більшу частину Бейруту та центрального Ливану.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ЯПОНІЇ Тошікі Кайфу, діставши гостру відсіч від своєї політичної опозиції, коли запропонував вислати військові частини Японії на допомогу міжнародним збройним силам під проводом ЗСА у Савдійській Арабії, погодився вислати тущ контингент цивільних осіб для послуг в околицях Перської затоки. Тепер, згідно зі спостереженнями закордонних аналітиків, напевно не буде труднощів, щоби парлямент погодився на вислання туди кілька сотень неозброєного медичного персоналу, техніків та інших осіб для допомоги в невійськових акціях.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ Нелсон Мандела закинув Заходові лицемірність та упередження, коли йдеться про реакцію на окупацію Кувайту, заявляючи, що вирізнено Ірак тільки тому, бо його уряд є „бронзовошкірим". Н. Мандела, неґритянський націоналістичний провідник з Південної Африки, сказав, що західні уряди не протестували коли ЗСА зайняли Гренаду чи Панаму, та до сьогодні толерують ізраїльську окупацію арабських земель, „але тепер цілий Захід горлає та шле війська".

С. Гуссейн диктує свої умови деяким арабським країнам

Багдад, Ірак. — Агентство Ассошіейтед Пресс повідомило, що президент-диктатор Іраку Саддам Гуссейн все ще намагається диктувати свої умовини деяким арабським країнам і вважає себе й Ірак оборонцем ісляму та мусульманської віри. Відповідаючи на пропозицію короля Марокко, Гасана, щоб всі арабські країни відбули надзвичайну зустріч на вершинах для того, щоб запобігти гарячій війні, С. Гуссейн, скликавши свою революційну раду командування, яка фактично керує сьогоднішнім Іраком, погодився взяти участь в такій панарабській конференції, висунувши для цього три передумови, а саме: Ірак повинен бути заздалегідь поінформований про порядок дня такої панарабської конференції; місце і час конференції повинен бути вирішений для президента С. Гуссейна; програма нарад мусить включати усі близькосхідні проблеми, включно з розв'язкою палестинського питання.

В окремому зверненні революційна рада Іраку дораджує, щоб панарабська конференція була належно підготовлена. Вона не повинна стати полем двобою різних ідеологій чи політичних суперечностей і ніхто з учасників не повинен шукати оправдання для американської „ґресії" проти Іраку, чи будь-якої іншої арабської країни. Очевидно, ірак ські демагоги намагаються повчати арабів, що вони повинні шукати єдности між собою і не підтримувати жодної американської інтервенції на Близькому Сході.

В Тунісі, головна квартира Палестинської Визвольної Організації також підтримала ініціятиву марокканського короля і, взорую чись на іракському становищі заявила, що без розв'язки палестинської проблеми, не буде миру на Близькому Сході. Треба пригадати, що після окупації іракськими військами Кувайту, голова ПВО Ясір Арафат підтримав позицію Іраку і заявив, що переговори, якщо до таких дійде у справі мирного полагодження спору, повинні включати не тільки Кувайт, але також західній берег ріки Йордан і смугу Гази, окуповані Ізраїлем арабські землі.

Як відомо, З'єднані Стейти Америки і їхні союзники стоять на становищі, що Ірак повинен вивести свої війська з Кувайту без жодних передумов. Якщо однак така панарабська конференція відбудеться то вона в першу чергу повинна обмірковувати проблему окупації Іраком Кувайту і агресори повинну бути засуджені. Якщо однак станеться інакше така конференція розминеться з ціллю і ще більше поділить арабські країни між собою, — заявили численні політичні аналітики.

Зрештою, як видно з потягнення президента Єгипту Госні Мубарака, Америка не може дуже числити на допомогу арабських країн. Єгипет може вислати свої війська тільки до Кувайту для вдержання порядку, але не на фронт боротьби проти режиму С. Гуссейна. Ще кілька днів тому, під час візити в Каїро державного секретаря ЗСА Джеймса Бейкера, ситуація виглядала зовсім інакше. Єгиптяни запевняли, що вони зараховують себе до рівноправних партнерів в альянтському таборі.

Марокканський король Гасан побоюється, що „війна пошириться на всі арабські країни" і арабський світ уподібниться до Ливану. „Не будемо чекати такого обороту подій", заявив Гасан, пропонуючи зустріч.

В АМЕРИЦІ

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ АГЕНТСТВО Ассошіейтед Пресс, телевізійна компанія Сі-Ен-Ен передала записи телефонічних розмов колишнього диктатора Панами Мануеля Норієґи, який сидить тепер в тюрмі в Маямі на Фльориді. Він чекає судової розправи за торгівлю наркотиками, нелегальну торгівлю валютою, золотом й іншими дорогоцінними речами. Телефонічні розмови між Норієґою і невідомим особами велися еспанською мовою і мали безпосереднє відношення до колишньої його диктаторської влади в Панамі та розподілу добра. Сі-Ен-Ен переклала розмови на англійську мову і передала їх подвійно — в мові оригіналу і по-англійськи, щоб програму почули якнайбільше людей. Коли однак Сі-Ен-Ен розпочала передавати розмови Норієґи з його двома адвокатами, оборонець вніс скаргу до прокуратури і суд заборонив дальші передачі.

КЕРІВНИК ФЕДЕРАЛЬНОЇ програми боротьби з наркотиками Віліям Беннет підтвердив раніші поголоски про його відхід зі складу Уряду. Поінформовані особи кажуть, що між ним й іншими членами кабінету президента Джорджа Буша були „глибокі непорозуміння", що до тактики боротьби з наркоманією і торгівцями наркотиків, які, до речі, погрожували також самому Беннетові. Тепер думки поділилися: одні кажуть, що він відходить з причини непорозуміння внутрі кабінету; другі, що зі страху перед погрозою атентату. Газета „Ню Йорк Таймс" пише, що 48-річний В. Беннет, випускник Бостонського університету, претендував на пост ректора цього університету.

ЗГІДНО З ОПІНІЄЮ ПОЛІТИЧНИХ спостерігачів губернатор стейту Ню Йорк Маріо Квомо і сенатор із сусіднього стейту Ню Джерзі Билл Бредлі, виграваши перевибори, фактично зазнали великої політичної поразки. Обидва вони мали б бути претендентами на президента від Демократичної партії в 1992 році. Пізно ввечорі, після закриття виборчих дільниць, обидва виголошували промови, дякували за голоси, усміхалися, але все це можна було зарахувати до доброї міни після поганої гри. Їхня перемога рівнозначна їхній поразці, якщо говорити у перспективі майбутности, кажуть спостерігачі. Ніхто сьогодні вже поважно не трактує кандидатури на президента жодного з них, бо кандидат на президента мусить користуватися загальною популярністю, особистою візією, великим досягненням його уряду. Всього цього вже сьогодні не мають обидва політики. Тяжко пояснити причини спаду популярности Квомо і Бредлі, але фактично вони обидва „програли", — пишуть аналітики особливо ті, які досліджують внімкові випадки, що трапилися під час останніх виборів 6-го листопада.

У МАНІЛІ ОФІЦІЙНІ представники ЗСА та Філіппін, які переговорюють про будучність американських військових баз, вирішили зовсім знехтувати існуючий договір безпеки та запропонувати нову угоду. Речник американської делеґації Стенлі Шреґер сказав: „Ми починаємо від нуля, щоби зформувати цілком нові відносини". Зі сторони філіппінців їхній речник Рафаїл Алюнан назвав це рішення важливим „проломом", бо існуючий договір з 1947 року, „має багато суперечних проблем і спірних питань". У договорі з 1947 року віддано під повний заряд ЗСА летунську базу ім. Кларка, базу морської фльоти в Субік затоці та чотири менші військові бази. Вище згаданий договір кінчається у вересні 1991 року, про що філіппінський уряд повідомив ЗСА ще минулого року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302

Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Трагікомедія роковин революції

У жовтні 1917 року большевики перевели успішну революцію проти демократичного тимчасового уряду, безпосереднього наслідника царату. Захоплені своєю перемогою кремлівські володарі створили традицію щорічного народного святкування роковин Жовтневої революції. Коли Ґорбачову залежало на тому, щоб представити СССР як миролюбну країну і щоб закінчилася ера холодної війни — не лицювало перетворювати роковини Жовтневої революції у показ збройної сили на Красній площі у Москві, з важкими танками, гарматами, ракетами, та вояками у парадній дефіляді — з підкидуванням вгору ногами на пруський зразок, заведений в Росії Петром І. Паради відбулася у багато скромнішій формі, а в цьому році, коли 11 республік проголосили рішення виступити з союзу, коли в імперії настав хаос та її громадяни переживають харчову кризу виринув сумнів, чи взагалі публічно відзначати роковини Жовтневої революції. Рішено „так", але вийшло таке, що було два походи і дві маніфестації: урядова у честь приходу до влади большевиків тому 73 роки і друга — проти комунізму і проти Міхаїла Ґорбачова.

Як на сміх, поруч з Ґорбачовим, президентом і секретарем Компартії, маршували Єльцин, президент Російської СФСР та Ґавріїл Попов, посадник Москви, обидва, які виступили з Компартії. Ця назверх маніфестація єдности кремлівської верхівки швидко розвіялась, як Міхаїл Ґорбачов швидше відійшов, не чекаючи закінчення маніфестації, а Єльцин залишився і маніфестація перетворилася у протикомуністичну демонстрацію. На кремлівських телевізійних екранах можна було оглядати десятки тисяч москвинів з транспарантами ворожими супроти комунізму й Ґорбачова. Пише „Ню Йорк Таймс" з 8-го листопада, що „Це не був день національного святкування, а радше день роздору". Той день малощо не записався в історії подією далекосяжного значення. В одному моменті, коли вже закінчилась офіційна частина маніфестаційного походу, залунали два постріли. Якийсь мужчина середнього віку вихопив з-під плаща пістолю і вимірив її в сторону Ґорбачова. Аґент КҐБ підбив йому руку і два стріли пішли в повітря, чоловіка схопили і відвели геть. Якщо атентат був би закінчився смертю Ґорбачова, то це могло дати поштовх до військового перевороту чи повного революційного хаосу. Вбивати тепер Міхаїла Ґорбачова — це політична глупота. Він не має вже ніякої фактичної влади, недавній авреол піонера демократії на сході Европи вже минувся, в самій імперії перестали його шанувати. Невідомо теж, чи це взагалі був атентат, чи демонстрація і чи винуватець діяв з ідейно-політичних мотивів чи, може, хотів розголосу або просто був умово невідповідальний.

Ці останні роковини Жовтневої революції з-перед 73-ох років виявили ще раз хаос, який запанував в імперії. На велетенській Красній площі у Москві були тисячі слухняних владі сірих людців, були демонстранти проти цієї влади і була група сталіністів, які вийшли на вулиці Москви з транспарантами, на яких прославлялося Комуністичну партію. Це саме образ розкладу, коли невідомо, хто є хто і чого прагне. 73 роки тому започатковано трагічний, злочинний експеримент, який коштував людство понад 100 мільйонів душ та який ще тепер, потопаючи в неславі, намагається зберегти наподільну тюрму народів.

В ІНФОРМАЦІЯХ ПРО кінцеві висліди виборів в ЗСА, які відбулися тут 6-го листопада, говориться, що демократи дещо збільшили своє представництво в обидвох палатах Конгресу. До виборів в Сенаті демократи мали 55 місць, а республіканці 45. Тепер відношення голосів пересунулось в користь демократів на 56 до 44. В Палаті Репрезентантів демократів було 258, республіканців 175. Після виборів демократи матимуть 267, а республіканці 165. Значить вони (республіканці) згубили 10 місць. Якщо йдеться про губернаторів то до виборів було 29 демократів і 21 республіканців. Тепер демократи мають 28, а республіканці 19. Два місця зайняли невтральні кандидати, а одно, в Арізоні, покищо взагалі не зайняте. Цікава ситуація витворилась в Каліфорнії. В леґіслятурі є більшість демократів, але губернатором обрали республіканця.

Михайло Кучер

ХТО АВТОР ПЕРЕБУДОВИ В СССР

І.

Відношення у СССР до Ґорбачова питання складне. В Совєтському Союзі можна завважити постійне зменшення його авторитету. Центр влади, який він очолює, постійно керується вправо. Ґорбачов тримається, чи його тримають при владі зі страху перед кривавою різнею, яку влаштують генерали чи КҐБ, перед громадянською війною. Але громадянська війна в СССР вже існує.

Більшість опитуваних у Совєтському Союзі незадоволена Ґорбачовим. Проте навпаки ним захоплені на Заході, хоч останнім часом велика американська преса пише, що Ґорбачов занадто часто появляється у столицях західніх країн. А 70 відс. европейців, заплющивши очі, хотіли б його мати президентом Об'єднаної Европи.

На Заході переконані (!), що це Марґарет Тачер прем'єр-міністер створила культ Ґорбачова. Преса висміяла її захоплення.

Ґорбачов опинився на світовій політичній сцені не завдяки некритичній підтримці Марґарет Тачер. Перебудову і гласність у СССР викликав тодішній президент ЗСА Реґен своїм жорстоким курсом (СССР — „Імперія зла"), перегонами в озброєнні (які не міг виграти Совєтський Союз), економічним напруженням. Усе це уможливило у Совєтському Союзі, або привело до соціяльних струсів, до лібералізації та до бажання виходу із СССР деяких національних республік. А далі взагалі до демократизації. Тому в СССР вважають, що справжнім ініціятором перебудови був Реґен. Він правильно розрахував як політика його величезної країни вплине на внутрішні справи СССР. Він примусив Ґорбачова піти на лібералізацію, що привело до краху совєтської системи в країнах Східньої і Середньої Европи. Тому лібералізація Ґорбачова прийшла у зв'язку з політикою президента Реґена.

Виявилось таке, що воєнна совєтська техніка відстає від американської. Поки совєтські генерали були переконані, що натиском ґудзика можуть знищити ЗСА, все в Союзі було спокійним. Коли ж у наслідок стратегічної оборони ЗСА виявилась їх перевага, генерали перелякалися, перелякався і Ґорбачов. Стало ясним, що без основних змін зберегти комуністичний режим неможливо.

На Заході і досі не розуміють Ґорбачова, хоч про нього написано мільйони слів. Він, можливо, і вправний політик, але не вміє передбачити події. Йому властива відсутність запобіжности. Він йде вслід за подіями; він якось не розуміє своєї обмежености. Сьогодні він боронить 6-ту статтю Конституції, а завтра — за її анульовання. Таким чином відсутність превенційности, відсутність передбачення подій — слабість методології Ґорбачова. Він завжди займає становище в центрі, маневрує поміж двома протилежними таборами (політично). Він лякає одну сторону протилежною. Він не створює події і явища. Події створюють Ґорбачова.

Так минули перші роки перебудови. При кінці свого президенства Реґен у своїй зовнішній політиці поставив наголос на стабілізацію совєтського режиму. Це на перший погляд виглядає дивно, непослідовно. Нехай „Імперія зла" залишиться без допомоги і загине. А стабілізація була небезпечна для Горбачова. Для стабілізації Ґорбачов дуже ліберальний, а для стабілізації демократії у СССР був дуже консервативний. Ґорбачову в СССР була потрібна опозиція для постійного маневрування, для відкладання рішення. І він пішов на створення опозиції, внутрішньої, бо зовнішньої не потребував і не мав. Зовнішня опозиція з кінцем холодної війни скінчилася.

Створення опозиції явище унікальне в совєтській історії. Большевицька політична машина протягом 70 років нищила всі структури, крім формальних. Большевизм створив суспільство нездібне до саморозвитку. Кожна структура — ворог большевизму.

Большевизм знищив дореволюційне суспільство-кадетів, анархістів, меншевиків, есерів правих і лівих, купців. Знищено дві дореволюційні партії, які хоч якось нагадували структури. Далі большевизм знищив цю „структуру", яка творилась на з'їздах КПСС — учорашніх переможців-троцькістів, зіновьєвців, бухаринців. Створено пастеризоване суспільство, представником якого був гомо совєтікус. Хоч практично гомо совєтікус також фікція. Він ніколи не існував. Натомість настав демонтаж психіки, явище, яке ще чекає свого опису.

Закінчення буде.

„Наші скарби з-за океану"

Багато чого неймовірного появилось за останній час на екранах львівської телевізії — синьо-жовті прапори, церковні Богослуження, стрілецькі мундири і стрілецькі пісні. А одного разу на початку цього року, в культурно-мистецькій програмі „Грані" з'явилась — теж раніше річ неможлива — рубрика: „Наші скарби з-за океану".

А з'явилась вона так: до Львова повернувся з Канади поет-пісняр Богдан Стельмах. Добра нагода запросити його до програми! Домовились зустрітись, щоб узгіднити тему інтерв'ю. І ось Богдан у себе вхаті показує мені заокеанські скарби — цілу валізку книг, які йому якимось чудом удалось привезти і провезти. Поетичні збірки Ігоря Калинця, грубезні томи поезій Василя Барки, альбоми, монографії, ілюстрована Біблія (по-українськи!) — словом, все, чим наповнені книгарні „Арки" в Канаді і про що читачі „Свободи" знають краще, ніж я.

Тема інтерв'ю знайшлась сама: „Наші скарби з-за океану". Не буду таїти, що в ній було приховане полемічне жало, бо звичайно, наші земляки везуть з-за кордону дещо інші „скарби", як правило, хоча чим вони винні?

Словом, Б. Стельмах прибув до студії з своєю канадською валізкою, ми розклали книги на столах, на полиці і говорили про них, радуючи читачів хоч тим, що такі книги десь є на світі. Отак і народилась та рубрика — „Наші скарби з-за океану".

В наступних випусках програми під тою рубрикою розповідалося про малярський цикл Василя Курилика з життя українських перешопоселенців в Канаді. Далі нам вдалось роздобути і показати кінофільм про працю Якова Гніздовського над створенням його відомої гравюри „Вівці". А останньою з тих матеріялів стала розповідь про життя і творчість Петра Андрусіва, автора ряду полотен на історичні теми, полотен, яких так бракує сучасному мистецтву на Україні.

Завдяки великоформатним кольоровим репродукціям творів художника, вміщеним в календарі до Тисячоліття Хрищення України та застосуванню спеціяльної оптики, що дала змогу виділяти навіть невеликі окремі деталі, глядач мав можливість докладно познайомитись із змістом картин, проникнутись духом відображених у них княжої та козацької доби. Збагатила передачу участь в ній учительки-пенсіонерки з Коломиї Марії Малиш, приятельки подружжя Андрусівих (Петра і Наталки Семіон) з часів їхньої молодости. М. Малиш не тільки принесла з собою той календар і альбом творів мистця, виданий Святославом Гординським, рідкісні фотографії та листи мистця, писані в Україну, в яких він часто згадує про свою творчість, але й свої спогади про довоєнні часи. Передача стала для глядачів значним пережиттям.

Я сказав, що останньою розповіддю в циклі „Наші скарби з-за океану" була розповідь про П. Андрусіва. Останьою не тому, що хтось заборонив рубрику, а просто тому, що автор тої рубрики, себто я грішний, сам зараз перебуваю „за океаном", в Канаді, де властне, уже, як кажуть, на основі першоджерел, хочу забезпечити ту рубрику матеріялами на весь 1991 рік — рік українського століття в Канаді.

Завдяки великій жертві моєї родини, яка „озброїли" мене відеокамерою, я вже мав змогу передати в Україну докладний репортаж про конференцію про голод в Україні в 1932-33 роках, яку проводив в вересні Українсько-Канадський Дослідний Центр в Торонто. Зроблено записи інтерв'ю з мистцями М. Бідняком, Г. Новаківською, І. Остафійчуком, М. Левицьким, С. Гординським, зфільмовано також їхні твори, які, я певний, будуть дуже цікаві для наших глядачів в Україні.

Думаю, що до кінця мого перебування в Канаді моя відеотека значно поповниться. Зокрема, маю в пляні зробити відеорепортаж про КУМФ — Канадсько-Українську Мистецьку Фундацію в Торонто, яка так багато робить для обміну мистецькими досягненнями України і діяспори. Хочу наголосити, що нам в Україні бачити твори українських мистців з діяспори так само необхідно, як вам, тут, за океаном, мистців з України. Вірю, що настане той час, коли творіння мистців з-поза України займуть гідне місце в її музеях. Бо де б не творилось українське мистецтво — воно є одним нашим національним скарбом.

Василь Глинчак
мистецтвознавець,
співробітник львівського телебачення

ПРЕЗИДЕНТ АЛБАНІЇ Раміз Алія заявив, що його твердолінійна комуністична країна повинна перевірити провідну ролю Комуністичної партії та закінчити офіційну політику атеїзму. Р. Алія, голова Албанської комуністичної робітничої партії, виголосив цю промову перед центральним проводом своєї партії, в якій також гостро скритикував заскорузлість, бюрократизм та брак дисципліни. Все це, як твердять закордонні спостерігачі було розраховане на те, щоби вплинути на вершинну конференцію, що має відбутися у Парижі в другій половині листопада, де вирішуватимуть чи допустити Албанію до европейської системи співробітництва та людських прав.

Анатолій Доценко

НЕБЕЗПЕЧНИЙ КОНФЛІКТ

Останнім часом загострилися міжнаціональні конфлікти у Молдові. На цей раз надзвичайна ситуація виникла відразу у двох реґіонах республіки на півдні, де мешкає чимало ґаґаузів, і на сході в районах з численним російськомовним населенням. В основі конфліктів — ідеї утворення Ґаґаузької та Придністровської республік, висунуті представниками місцевої громадськости. Безпосереднім поштовхом до ускладнення обставин були конкретні дії бажаючих переглянути кордони. На півдні — підготова виборів до ВР Ґаґаузької автономної республіки, на сході Молдови — у Дубосарах — створення загонів самооборони, захоплення адміністративних будинків, бльокування мосту через Дністер і силовий опір молдавській міліції з метою захистити територію неіснуючої досьогодні офіційної Придністровської республіки. Першим розпочався конфлікт у районах поселення ґаґаузів. Через деякий час загострилася ситуація у Дубосарах. Дехто із незалежних спостерігачів вважає такий збір обставин невипадковим. Існує припущення, що саме дестабілізація обстановки у Комраті підштовхнула прихильників ідеї Придністровської республіки до більш рішучих дій, які завершилися трагедією. Внаслідок сутичок у Дубосарах троє осіб забиті і понад 10 людей поранені.

Втім, проблема Придністров'я заторкує не лише інтереси і суверенітет Молдови. Географічно і історично до Придністров'я належить значна частина території Одещини. Тут також можна зустріти прояви придністровського сепаратизму. І не лише серед росіян, Українські впливи на реґіон так послабли за останні десятиріччя, що утвердження української державности з великими труднощами пробиває собі дорогу крізь хащі новітніх теорій про самобутнє походження місцевого етносу і необхідність досягнення ним національно-державного суверенітету.

Найбільш серйозним творцем подібних теорій виглядає Демократичний Союз Новоросії, одним з головних ідеологів якого є доктор юридичних наук професор Одеського державного університету Олексій Сурілов. Останній належить також до редколеґії газети „Новоросійський телеграф", що її видає совєтська-британська творча асоціяція „Огонек" — „Варіант" спільно з асоціяцією національно-культурних товариств Одеси. Газета, у назві якої збережений дожовтневий російський правопис, популяризує ідеї Новоросії як окремого географічного, етнічного та соціяльно-економічного явища, що перекликається з програмою Демократичного союзу Новоросії.

У цьому документі зазначено, що союз розповсюджує свою діяльність на південнозахідній реґіон СССР в історичних межах Новоросії. Згідно з Енциклопедією Українознавства (том 5 сторінка 1788) — „Новоросія — російська урядова назва для південно-українських земель, здобутих Російською Імперією коштом Запоріжжя, Криму й Туреччини; вперше виникла у зв'язку з утворенням 1764 року Новоросійської губернії. Територія Новоросії мінялася: з 1802 року охоплювала Катеринославську, Херсонську і Таврійську губернії; з 1812 — також Басарабську область; на початку XX віку (аж до 1917 року) — Басарабську, Катеринославську, Херсонську, Таврійську (без Криму) і Ставропільську губернії та Область війська Донського" Таким чином, автори програми Демократичного Союзу Новоросії, проголошуючи окремішність і самобутність новоросійського етносу і заявляючи про свої наміри домагатись національно-державного суверенітету Новоросії, від початку претендують на території, які розподілені між трьома суверенними республіками. Адже ясно, що до історичної Новоросії належали і молдавське Придністров'я, і вся південна Україна у нинішніх кордонах і Ставропільський край і значна частина Ростовської області. Втім, цілком можливо, що автори цього ґльобального проєкту інакше розуміють історичні межі Новоросії. Довідатись про це важко, поскільки жодних відповідних інформацій не відшукати ні в Програмі Союзу, ні на сторінках газети „Новоросійський телеграф" (у всякому разі досьогодні).

Назагал програма Демократичного союзу Новоросії виглядає строкато. Поряд з серйозними, хоча і дещо колонауковими міркуваннями щодо прав окремого індивідууму, зустрічаються досить дивні місця. Наприклад: „...ідеалом новороса є нетерпимість до схоластичних догм, заперечення будь-яких претенсій на соціяльну, національну і політичну виняткові́сть...". Або ще таке, цитую: „В Новоросії забороняються будь-які форми екстремізму, терору".

Виступаючи проти державности будь-якої мови на території Новоросії, автори документу заявляють, цитую: „Новоросія може входити у федеративні стосунки, на основі поваги до її економічного і соціяльно-культурного устрою, з Україною або Росією, залежно від свобідно висловленої волі її народу і згоди народів України або відповідно Росії". Таким чином, у перспективі, мешканці Дніпропетровська (колишній Катеринослав) можуть стати громадянами Росії. У свою чергу росіяни Ставропілля не втрачають можливости отримали українське громадянство.

Аналізуючи діяльність Демократичного Союзу Новоросії представники українського національно-демократичного руху Одеси висловлюють припущення, що метою його лідерів є зберегти і посилити на вказаних вище територіях проросійські тенденції та впливи. Відтак, через домаган-

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Білецький

ДОНЕЧЧИНА: РІК 1990

І.

Щоб зрозуміти сукупність процесів, які мають місце на Донеччині, треба хоча б побіжно зупинитися на її особливостях, а також місці в минулому і сучасному світі. Щодо місця. Як би там не намагалися лжеісторики, то приторочити Донбас до Росії, то „усамостійнити" його, але незаперечну істину, що Донеччина — древня українська земля, не спростуєш. Про це однозначно свідчить і старовинний український епос і документи, скажімо, Універсал Богдана Хмельницького, на якому Запорізька Січ мала землі „до Дону" і старовинні міста (Тур-Тор), що стояли на Донецькому кряжі ще за Київської Русі. Тому доля Донбасу тісно пов'язана з долею всієї України. Остання ж (і це теж не вдалося і не вдасться нікому спростувати) є країною дуже древньою і при цьому в часі минулому широко знаною в усьому світі. Бо корені наші не тільки в Київській Русі, а ще й більш давні в антському союзі. Отже, місце Донбасу треба визначати саме з цих реалій. Будь-які інші варіянти пов'язані зі змінами кордонів рано чи пізно приведуть до нових Карабахів (а „необережностей" тут досить — згадати хоча б вислови президента Горбачова щодо „російських" Донецького і Харкова, спроби реалізувати поняття „Донецько-Криворізької Республіки" на скликанні обласного Донецького комітету Компартії). Тому дії різних політичних сил „на місцях" і будь-де треба розцінювати просто і однозначно — всі, хто намагаються вирвати наш край з тіла України, ведуть народ до різних соціяльних, національних загострень, власне ініціюють громадянську війну, Під яким би привабливим „сосом" це не подавалося, якими б „благими намерениями" не прикривалося — не дамо себе обманути: край Донецький був є й буде українським і не треба нащадкам залишати тут сумніви і проблеми.

Щодо особливостей Донеччини. 90 відсотків населення міське, область надмірно урбанізована, екологічне забруднення на межі катастрофи (на одну людину в деяких містах припадає до 1 тонни промислових випадів на рік, а в багатьох — це сотні кілограмів), вугільна промисловість майже вся дотаційна, при цьому легкодоступні вугільні запаси вичерпуються, очевидна різка . диспропорція, „перекос" в сторону надміру важкої добувної промисловости. В таких умовах експерти-економісти вбачають оптимальним варіянтом розвитку краю гармонійну єдність його з реґіонами-виробниками сільсько-господарської продукції й значно більшою ніж на Донеччині часткою легкої промисловости. Для збереження сучасного рівня вуглевидобутку в умовах ринкової економіки найбільш реальним видається варіянт націоналізації цієї галузі (або хоча б дотаційної її частки). Все це, до речі, теж свідчить, що виношування плянів окремішности Донбасу з точки зору економічного розвитку краю навіть на концептуальному рівні є безглуздям.

Щодо сучасних етнічно-національних особливостей. Українське населення Донеччини становить біля 55%, російське — біля 40%, решта припадає в основному на грецьке (купні поселення), жидівське, татарське і білоруське населення. При цьому розмаїтті, край все ж не можна вважати повноцінно інтернаціональним, бо його тотальна русифікація є в стадії завершення. Про це красномовно свідчить, скажімо, те, що українського навчаються тільки 3% дітей области, серед основних газет тираж україномовних в 28 раз менший ніж російськомовних і продовжує подати, вища школа, Ради, промисловість послуговується російською. Національні меншини краю не в кращих умовах, ніж українці. Без інтенсивних, енерґійних дій київського центру, дії „знизу", допомоги діяспори, навряд щось суттєво зміниться. Державні структури Донеччини дуже мляво, неохоче і під тиском (нас і центру) проводять „українізацію українців". Скажімо, за десять років (1990-2000) передбачається збільшити дещо учнів, що навчатимуться українською з 3% аж до... 7%. Такими темпами всі українські діти Донеччини тільки в 2120 році почують рідну мову в школі. Це красномовно підтверджує необхідність радикальних змін в першу чергу на державному рівні.

Щодо „політичної палітри" Донбасу, то вона фактично (без видання бажаного за дійсне) не така вже й багата. Правлячою є Компартія, кількість членів якої хоч і зменшується вдвічі швидшими темпами, ніж в середньому по республіці, але ще складає значну цифру — біля 300,000 чоловік (рік-півтора тому ця цифра була 400,000 При чому на сьогодні досить важко визначити дійсну цифру членів КПСС і не тільки на Донеччині. Велика їх частина припинила платити членські внески, а верхи те терплять, певне сподіваючись повернення блудних синів в лоно партії. Преса, Ради (окрім міської донецької) до осені 1990 року були повністю під контролем Компартії. Тепер іде процес розмиву партмонополії на пресу. „Свої" газети вже мають Міська Рада, профспілки, Обласна Рада, рухівські осередки. Тактика Компартії дещо змінилася. Великі, середні, малі функціонери закликають до активного залучення капіталів Компартії до кооперативної, взагалі бизнесової діяльности. Йде процес „відмивання" парткоштів через кооперативи, змішання їх з грішми сучасних „ділових" людей з КПСС. Так що коли все ж радами, народом прийметься рішення про націоналізацію компартійної власности, майна, то боюся нічого буде націоналізувати — все або майже все, розпорошиться, зіллється, закамуфлюється під благодостойними в час ринкової економіки вивісками. Але народові не повернеться! Компартійна еліта остаточно (або черговий раз) знімаючи маску (чергову маску) перетвориться в... еліту особистих власників, які будуть діяти в своїх групових інтересах (можливо тісно зімкнувшись з мафіозними структурами). Такий шлях розвитку подій видається дуже імовірним.

Закінчення буде.

Білецький Володимир — 41 рік, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, фахівець у збагаченні корисних копалин і гідротранспорту вугілля, член Великої Ради Руху, член Координаційної Ради Донецької Крайової Організації Руху, співголова обласної Донецької Філії Товариства Української Мови „Просвіта", автор численних статтей з питань національного відродження.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!



Свято Покрови — Свято Зброї В Баффало

Свято Покрови, яке стало для українського народу Святом Зброї, відбулося в Баффало в цьому році, 14-го жовтня, якраз у самий день церковного свята. Влаштуванням імпрези зайнялися Організації Українського Визвольного Фронту, організації, які ідейно є тісно пов'язані з українськими військовими традиціями.

Особливо це відноситься до Станиці колишніх вояків УПА. Були роки, коли в подібні імпрези включалися й інші, існуючі на терені Баффало, комбатантські організації. Це логічно, бо Свято Зброї — це свято всіх військових формацій, всіх часів. Що більше, це свято загальнонаціональне. Треба вірити, що нереспектований чомусь останньо благородний звичай спільно відзначувати Свято Покрови — Свято Зброї вірне до давнього свого змісту.

З цьогорічним Святом Зброї було пов'язане 40-річчя геройської смерти командира УПА св. п. ген. Тараса Чупринки. Зроблено це зовсім справедливо, бо, коли мова про останні часи, то Тарас Чупринка став символом і прапором боротьби за українську соборну державу. Сорок років тому, точніше, 5-го березня 1950 року, Тараса Чупринку вбито фізично, але дух його животворить дальше, бо Тарас Чупринка належить до категорії таких людей, про яких співець нашої революційної доби, Марко Боєслав, висловився:

Уб'єте плоть мою
злиденну
Та я в ідеї розцвіту
І вічно житиму спасенний
І вічно землю золоту
Чар-соками буду кормити.

Мій дух в ідеї розгориться
Й запалить мільйонів гнів!
Вбивайте тіло! Дух мій
-криця
Буде крізь бурі і вогні
До бою рвати!

У іншому — присвяченому Тарасові Чупринці — той же поет віщував:

Ще момент, і Твій голос
владарно
Загримить на руїнах
Кремля,
І напише колонам ударним
Пісню слави розкута
земля!

Той момент саме і прийшов, і ми є свідками розвалу московсько-большевицької імперії зла, ми є свідками, як одна за одною валяться по українських містах і селах статуї творця тієї імперії, статуї большевицького ідола — Леніна, ми є свідками великого зриву українського народу, ми є свідками перемоги духа Тараса Чупринки. Радісно було в такій атмосфері відмічувати 40-ліття смерти невмірущого генерала. А були роки, коли смерть Тараса Чупринки доводилося відзначувати у іншій атмосфері.

Відмічення Свята Зброї, а разом з тим і відмічення 40-ої річниці смерти Тараса Чупринки почалося в дообідньому часі Богослуженнями: — Святою Літургією і Панахидою за спокій душ воїнів УПА і їхнього командира Тараса Чупринки. Богослуження відправив парох церкви св. Миколая о. Мар'ян Процик. До характеру святкувань була достосована і його проповідь.

Члени Організацій УВФ взяли участь у Богослуженнях організованим порядком, з прапорами. Із своїми прапорами прибули також і представники Пласту і 49-го Відділу СУА.

В пополудневих годинах того ж дня в Українському Домі „Дніпро" пройшла друга частина святкувань. Започатковано її презентацією національних і організаційних прапорів та відданям салюту упавшим воїнам УПА і ген. Тарасові Чупринці перед його портретом. Сурмачем був юний сумівець Михайло Петришин. Всю цю церемонію перевів полковник американської армії д-р Андрій Дякун. Офіційне відкриття тієї частини зробив голова святочного комітету і старшина УПА Андрій Городецький, а дальше ведення програми передав майстрові церемонії Василеві Шарванові.

Молитву на початку і при кінці програми перевів о. М. Процик Доповідь виголосив президент Української Народної Помочі і голова Політичної Ради УККА Володимир Мазур. Доповідач у своєму слові сконцентрувався на постаті головного командира УПА, на змагові українського народу до волі, який (змаг) продовжувався також і після смерти командира, ведеться він і тепер, і буде тривати до часу, коли по містах України будуть здвигнені пам'ятники таким провідним борцям за свободу України. Згадав промовець і про Юрка Шухевича, великого сина, великого батька, який не вирікся батька і його ідеалів, який України ради перетерпів довголітнє поневіряння по большевицьких тюрмах і лагерах, заплативши здоров'ям.

У програму святкувань були включені виступи хору ОЖ ОЧСУ „Мрія" і деклямація юних сумівців Лариси Петришин і Степана Мороза. Жіночий хор „Мрія" під керівництвом Наталки Бабицької проспівав у двох виступах декілька пісень. Учасники святкувань нагородили хористок і декляматорів довготривалими оплесками.

Останнім етапом святкувань був поминальний обід. Цілість святкувань завершено молитвою-подякою і національним гимном.

Не годиться не згадати мистецького оформлення сцени й залі, яке немало причинилося до урочистости свята. Цією справою зайнявся мистець Мар'ян Борачок.

Між присутніми на залі була немала кількість представників місцевих товариств, організацій та установ, були гості з України. Всіх їх представив майстер церемонії Василь Шарван. Представив він також і гостей головного стола.

День перед тим, в суботу, 13-го жовтня, Свято Покрови — Свято Зброї відмічено на українській радіопрограмі Василя Шарвана. Зробила це і патріярхальна радіопрограма в неділю, 14-го жовтня.

Згадки про святкування можна знайти і в місцевій англомовній пресі.

Документом про святкування у Домі „Дніпро" залишається видана з цього приводу програмка, яку оформив Василь Пристайко. З програмки можна довідатися про склад святочного комітету, який нараховував 27 членів. Для заощадження місця в дописі обмежимося тільки до членів Президії комітету. Ось вони: Андрій Городецький (старшина УПА) — голова, Михайло Юрків і Богдан Мороз — містоголови, Юрій Крупа, Михайло Гнатів — секретар.

Комітет був поділений на кілька комісій. До успіху святкувань немало причинилася Організаційна комісія, яку очолював Іван Горбачук.

Михайло Лоза

НЕ ВОЛОДИМИР, А ЮЛІЯН

У звідомленні про гостину хору „Гомін" в УНС з 9-го листопада вкралася друкарська похибка. Ім'я власника м'ясарної крамниці, великого мецената, що дав для членів хору 2,000 дол. є Юліян Бачинський, а не Володимир. — Ред.

Небезпечний...

(Закінчення зі стор. 2)

ня суверенітету Новоросії, прив'язати останню до Росії, заручившись підтримкою російськомовного населення. На думку деяких активістів незалежних українських організацій, ідея Новоросії є непоганим прикриттям для пропаґанди відокремлення молдавського Придністров'я і півдня України, включаючи Крим. Цьому сприяє і масове організоване переселення російськомовного населення з північних реґіонів СССР на територію Одещини. Дехто також вважає, що посередній рівень програмних документів Союзу, з елементами демагогії, розрахований на пересічних громадян. „У всякому разі, пристойний рівень газети „Новоросійський телеграф", яка досить вміло і на перший погляд непомітно обезцінює в очах своїх читачів ідея української державности, наводить на такі роздуми" підкреслюють українські активісти.

Очевидно, що погляди представників українського національно-демократичного руху не вичерпують всіх точок зору на проблему. Так само, як і з боку ініціяторів створення Демократичного Союзу Новоросії було б нетактовно оголошувати новоросами усіх жителів реґіону, тим більше у розумінні новоросів як окремого етносу. Втім, є інший аспект проблеми, якийріднить її з подіями в інших республіках, Нагорний Карабах, Абхазія, Дубосари — майже повсюд, де намагаються так чи інакше переглянути існуючі кордони, ллється кров. Гинуть і винні, і невинні. Виникає небезпека хаосу, дестабілізується обстановка. Створюється грунт для введення надзвичайного стану, від якого один крок до сталевої руки. Вогнище першого на Україні такого конфлікту вже палає в Криму, де руйнують наметові містечка кримських татар. Вогнище другого поволі просувається в бік українського Придністров'я. Не зважаючи на всі свої добрі наміри Демократичний Союз Новоросії створює грунт для третього, найбільш небезпечного конфлікту, в якому може зіштовхнутись інтереси суверенних Молдови, України і Росії.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

Мирона Пінковського

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в неділю, 25-го листопада 1990 року
о год. 11-ій перед пол.
в церкві св. Володимира в Елизабеті, Н. Дж.

Просимо про участь і молитви за душу Покійного:

дружина — НАДЯ
діти — ХРИСТЯ, АНДРІЙ і УЛЯНА
з родинами

В ЧЕТВЕРТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої і незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ І БАБУСІ

бл. п.

Марії Твердовської

буде відправлена

П А Н А Х И Д А

в неділю, 18-го листопада 1990 року
о год. 11-ій перед полуднем
у Свято-Троїцькій Катедрі Української Автокефальної Православної Церкви
при 359 Broom вул. в Ню Йорку

Про участь і молитви просять:

муж — МИКОЛА
з дітьми і внуками

З глибоким жалем і смутком повідомляємо, що 9-го листопада 1990 р., прийнявши св. Тайни упокоївся у Бозі наш найдорожчий

БАТЬКО, ДІДУСЬ, БРАТ, ШВАҐЕР і ВУЙКО

бл. п.

ІВАН КРІЛЬ

нар. 10-го квітня 1922 р. в селі Лежахів пов. Ярослав, Зах. Україна.

ПАНАХИДА понеділок, 12-го листопада, о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН вівторок, 13-го листопада, о год. 9.30 ранку до церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґ, Н. Й.

Залишені в горю:

син — ЯРОСЛАВ з дружиною АННОЮ
і донями АДРІЯНОЮ і ЛЯРИСОЮ
дочки —
ЛЮБА з мужем ДЖІМІ і донею
ЮЛІЯНОЮ
ДАРІЯ МАЦЮРАК з мужем
ВОЛОДИМИРОМ
сестри —
ОСИПА ДУБИНСЬКА з мужем
ВАСИЛЕМ і дітьми
АННА ВАСІЧКО з мужем
ВОЛОДИМИРОМ з дітьми і внуками
в Польщі
та ближча і дальша родина в ЗСА, Польщі
й Україні

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов у вічність
дня 16-го червня 1990 року
на 85-му році трудолюбивого життя
наш найдорожчий і незабутній
ЧОЛОВІК, ВІТЧИМ, ДІДУСЬ, ШВАҐЕР і ВУЙКО

бл. п. інж.

ВОЛОДИМИР ПІК

Цією дорогою висловлюємо якнайсердечнішу подяку всім тим, хто віддав останню прислугу нашому покійному, а нам старався облегшити наш безмежний смуток і біль.

Спеціяльно дякую моїй доньці Ареті, внучці Наталочці та сестрі Славі, котрі в тяжких хвилинах життя мого чоловіка були разом зі мною та занялися всіми формальностями зв'язаними з похороном і моєму зятеві Вікторові Надозірному.

Висловлюю подяку сестрінці Христі Гук, що прибула з Блюмінґтону Індіяна, щоби побачитися в останньому дні життя з дорогим її вуйком Влодком.

Наша глибока, щира подяка належиться всечеснішому о. шамбелянові Іванові Ставинському, пароxові церкви свв. апп. Петра і Павла, за уділення Маслосвятія, за відправлення Панахиди для родини, за відправлення Панахиди вечором, за зворушливі пращальні слова виголошені в церкві під час похоронної Служби Божої. Щиро дякуємо всечеснішому о. Андрієві Гановському за відвідини хворого в станніх днях його життя.

Зокрема хочемо подякувати всечеснішому о. Шамбелянові Левові Тимкові, що своєю участю звеличав похоронні відправи.

Сердечно дякуємо хористам та маестрові Е. Садовському за спів під час Панахиди.

Дякуємо дякові Д. Гнатюкові за спів під час похоронних відправ.

Складаємо щиру подяку сестрі Мирославі Гук за прощальні — зворушливі слова під час Панахиди.

Щиро дякуємо мґр Я. Кришталовичеві за прощальні слова від Пласту і Пластприяту.

Сердечно дякуємо інж. І. Фурові, який прощав від Клівлендського Відділу Т-ва Інженерів і накреслив життєвий шлях покійного.

Щира подяка за гарні кошики квітів складені біля домовини покійного найближчою родиною, Мартою Надозірною, Ромою Максимович і з бібліотеки Foreign Literature Department.

Ми щиро вдячні членам родини і приятелям, які несли домовину: В. Надозірному, А. і В. Чорнодольським з Балтімору, Р. Бобакові з Канади, Я. Говиковичеві і О. Максимовичеві.

Теперішньому голові Т-ва Інженерів в Клівленді інж. Зорянові Городиському щире спасибі, що прощав при домовині в церкві покійного як довголітнього голову Т-ва.

Похоронному заведенню Собчикові належиться від нас подяка за першу поміч, поради та приготування Тризни.

Всім які причинилися до Тризни наша велика вдячність: М. Антонів, Л. Боднар, Н. Вороні, З. Галяревич, М. Грабець, І. Кашубинській, З. Комаринській, М. Кассарабі, М. Ковалисько, Р. Максимович, Е. Оліяр, Н. Раковській, А. Столяр.

Дякуємо інж. Р. Грабцеві, що під час Тризни поділився з присутніми сердечними споминами про Влодка. А. Чорнодольському дякуємо про теплі слова про вуйка, які перевів в його домі під час вакацій в дитячих роках. Ю. Галущинський подякував від родини присутнім за участь в похоронних відправах і під час Тризни в Клівленді.

Щиро дякуємо всечеснішому о. Йосифові Деницукові за похоронні відправи та запечатання гробу в Українському Національному Мавзолею у Вашінґтоні, Д.К.

Дякуємо всім, що прибули до Вашінґтону на похоронні відправи з Клівленду, Балтімор, Сільвер Спрінґ, Ґейтісбурґу, Пенсильванії і Ню Джерзі.

Рівнож дякуємо родині Андреадіс, що були присутні на похоронних відправах.

Щиро дякуємо сестрінкові А. Чорнодольському за зорганізовання Тризни в ресторані у Вашінґтоні. На Тризні прощала сестра Слава Гук, шваґер Ярослав Шав'як, сестрінок Андрій Чорнодольський, а всім подякував від родини Юрій Галущинський. Сердечно дякуємо за співчуття усні, письменні чи телефонічні.

Просимо вибачення, як ми когось поминули і не згадали імен.

Наша щира подяка за ласкаві пожертви на Служби Божі та на інші цілі і просимо Всевишнього ласк для кожного з Вас.

Тяжким смутком і горем прибиті:
дружина — ІРИНА ГАЛУЩИНСЬКА-ПІК з родиною

ПОЖЕРТВИ:

НА ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ ЗЛОЖИЛИ: І. Галущинська-Пік, Ю. і М. Галущинські, М. Гук, Х. Гук, М. і М. Грушкевичі, Д. і М. Вирстюки, І. і С. Зваруни, М. Ковалисько, І. Кузьмінська, Р. Максимович, Р. і Г. Микита, Д. і Б. Мозіль, Р. і Н. Мрици, Л. і Л. Музички, А. і В. Надозірні, М. Нидза, Н. Раковська, В. Сорока, В. і А. Столяр, І. і М. Струк, Д. і Л. Пенцак, П. і Т. Трач, А. і І. Шепіс.

НА СИРОТИНЕЦЬ В БРАЗИЛІЇ: $ 150 - І. Галущинська-Пік, д-р М. і М. Ліберн; $100 — інж. Ю. і М. Галущинські, мґр А. і В. Надозірні; $50 — родина Бобак, З. Комаринська; $30 — К. і М. Гірняки, С. Цегельська; $25 — Г. Галущинська, В. і О. Корші, Л. Пежанська, В. і М. Сондери, інж. В. і О. Шиприкевичі; $20 — М. Надозірна, І. Шапран; $15 — Л. Білинська; $10 — Г. Кузьмінська, А. Хмілевська, М. Світлик;

НА ПЛАСТОВУ ОСЕЛЮ „ПИСАНИЙ КАМІНЬ": $100 — мґр. З. Галяревич, $50 — мґр. М. Гук, мґр. Ю. і Л. Гуки, $30 — мґр. М. і А. Галяревичі, Р. і М. Кассараба; $25 — д-р В. і Л. Базарки, інж. М. Голян, інж. Р. і М. Грабці, М. і В. Кавки, В. і О. Корші, мґр. Я. і Я. Кришталовичі, д-р Ю. і М. Оришкевичі, д-р Я. і Х. Раковські; $20 — О. Врублівський, д-р Р. і О. Палатії; $15 — В. і О. Хміляки; $10 — д-р В. і Л. Боднарі, З. Волчук, Б. і М. Ковчі, А. Луцишин, Д. Микита, інж. І. і С. Фири, інж. Я. і М. Сидорі, інж. Ю. і А. Полянські, мґр. І. і О. Руденські.

НА ФОНД ВІДНОВИ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ У ЛЬВОВІ: $50 — мґр. Д. Чорнодольська, д-р Я. і Л. Шав'яки, мґр. А. і Л. Чорнодольські, мґр. М. і Л. Паславські.

ПАТРІЯРШИЙ ФОНД ТОВАРИСТВА СВЯТА СОФІЯ $50 — мґр. І. Гладка.

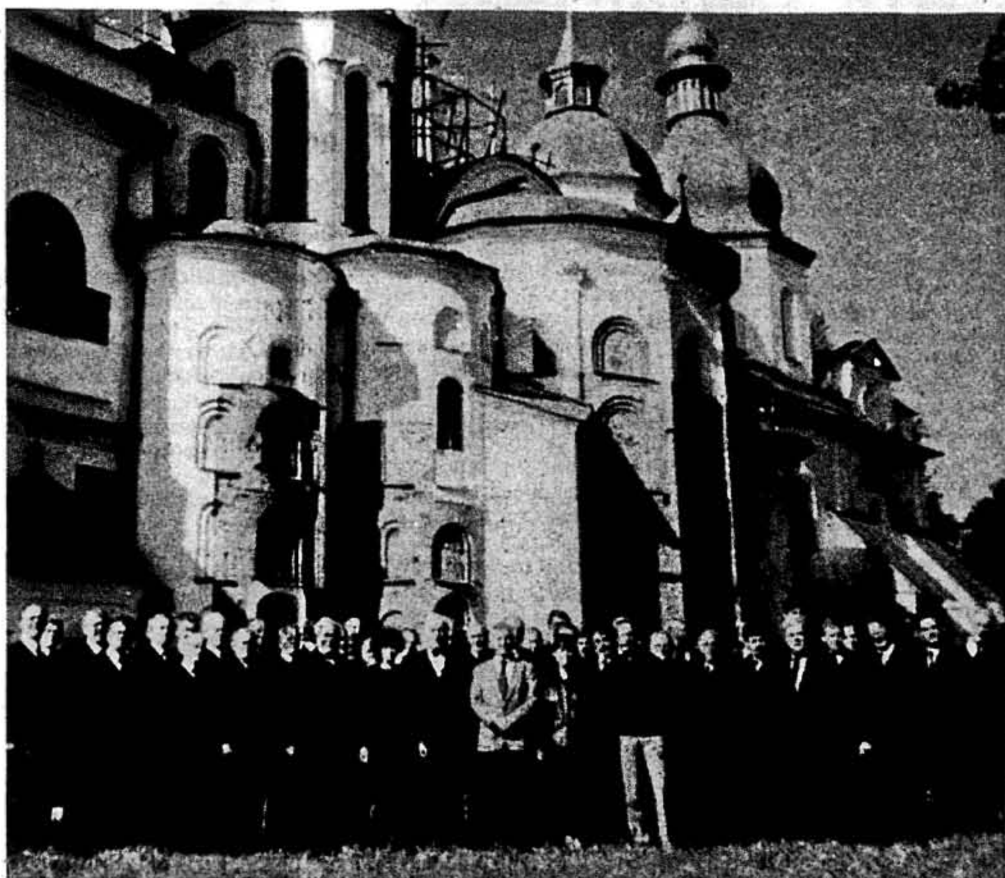
НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ „ПАТРІЯРХАТ": $30 — З. і Г. Кохановські; $20 — Г. Годованець.

НА СИРОТИНЕЦЬ ІМ. СВ. ОЛЬГИ В БРАЗИЛІЇ: $85 — 33-ій Відділ Союзу Українок Америки в Клівленді; $10 — на журнал „Наше Життя".

ПОЖЕРТВИ СТАНОВИЛИ СУМУ $2 170

О. Гончар про Візантійський хор

Відомий український письменник Олесь Гончар помістив у „Літературній Україні" з 4-го жовтня статтю про Візантійський хор з Голляндії, який у вересні дав кілька концертів в Україні. Внизу поміщуємо уривки із статті О. Гончара.



Співаки Візантійського хору біля собору св. Софії в Києві.

Нинішня осінь у житті української культури виявилась рясною на події великої всенаціональної ваги. Перший Міжнародний конгрес україністів, фестиваль української поезії „Золотий гомін", з'їзд українських лікарів світу відчутно розширили обрії наших дотеперішніх уявлень про науковий і художній потенціял української нації, засвідчили, що послідовно нищена, але незнищенна українська духовність — явище куди значніше, ніж це уявлялося тоді, коли Україна була заблькована Залізною завісою від решти сучасного світу, штучно ізольована від його творчих духових процесів. Цими днями в нашій культурі сталася ще одна подія, хай і не така масштабна, як згадані вище, проте не хотілося б, щоб вона залишалась непоміченою. Вперше виступав на Україні Візантійський чоловічий хор з Голляндії або „хор голляндських козаків", як його величає західня преса. Це той унікальний ансамбль, що вже не один десяток літ тріюмфально виступає перед шанувальниками красного співу багатьох країн Західньої Европи, ЗСА, Бразилії, Канади, і лише ми на Україні про нього нічого аж донині не знали. Якою ж важкою й непроникно щільною була ота Залізна завіса, що наглухо відгороджувала нас у роки тоталітарної задухи від багатьох таких промовистих і генетично близьких нам явищ світової культури!

Дивовижна сама історія виникнення цього нині славетного творчого колективу. 1952 року в голляндському місті Утрехт з'явився виходець із Західньої України доктор Мирослав Антонович, обдарований диригент і композитор, який поставив перед собою завдання, здавалося б, фантастичне: створити український хор з числа людей, де не було жодного українця. І диво сталося. Людям далекого від нас Утрехту, людям інших традицій, іншого історичного досвіду вдалося осягнути пісенні чари доти їм невідомої культури українського народу, людям естетично чулим відкрився у своєму неперебутнім багатстві Березовський, Бортнянський і Ведель, мовою незрівнянних мелодій озвались до них Лисенко й Стеценко, Леонтович і Людкевич, ожили з партитур твори, що віками, задовго до нашестя сталінсько-брежнєвських руйначів лунали під склепінням наших божественно прекрасних церков та соборів. Духовна клясика України стала для голляндців не просто мистецьким захопленням, вона стала для них справою життя, якій варто посвятити себе доостанку. Так повестися могли тільки люди не самозамкнуті, чиї серця безоглядно відкриті до надбань культури будь-якої нації, і, мабуть, саме їх, людей, здатних неупереджено, об'єктивно ставитися до всіх духовних цінностей людства, варто називати людьми справді цивілізованими. В хорі співають люди католицької віри, та це не стало для них перепоною до пізнання творчости, що брала початки від обрядовості православної, візантійської, і це для нас також має бути, надто ж у часи конфронтацій, уроком цивілізованости, терпимости, нагадувати про те, що цілком природно людині прагнути до згармонізованості життя, будувати взаємини на засадах істинно гуманістичних.

Отже, хор, народжений з людської злагоди й любови, йде у світ. З незмінним успіхом виступає він у різних країнах, його співи лунають у Парижі, Відні, в Вестмінстерському соборі Лондону, а на 1000-ліття Хрищення України-Русі голляндських співаків запрошують до Риму, де вперше в історії, виказавши високу шану багатовіковій українській музиці, разом з Папою Римським та всіма кардиналами унікальний цей хор слухають посли-амбасадори з 27-ми держав світу. Окрім держави тієї, де народились ці дивовижні витвори генія людського...

І ось цей хор перед нами. Чи можна без хвилювання думати, що перед тобою потомки великих мореплавців, філософів, мислителів, нащадки тих, що витворили одну з найдавніших европейських цивілізацій, виказавши своє дивовижне уміння в ремеслах, малярстві, господарюванні і навіть у квітникарстві, сини того народу, що й нині так успішно дає собі лад на своїй зеленій, високо впорядкованій, цілою системою дамб відгородженій від моря землі (майже сорок відсотків території їхньої країни — це ж колишнє морське дно, що його людина видобула для обробітку своєю мудрою невсипущою працею).

Колись довелося бути в тій країні — країні улюбленого Шевченком Рембрандта, була нагода подивуватирідкісній впорядкованості тамтешнього життя, бачити плянтації чудових тюльпанів, що їх голляндці так уміло вирощують, експортуючи потім свої квіти в різні країни... Ще довелось тоді від когось почути, що теперішні люди не мають фолкльору і що вони не співають, — колись, може, співали, а тепер ні.

І ось на київській сцені стоять їхні співаки. Багато людей сивих, ніби зморених (а їм після цього концерту ще виступати в опівнічному концерті в Покровській церкві на Подолі). Як вони співатимуть, як витримають навантаги, адже серед них чимало людей похилого віку?

І грянув спів! На очах одразу, миттєво ніби відмолоділи всі! Ніби славетні наші Гмиря й Паторжинський і всі генії нашого співу, виснажені якоюсь небесною силою, постали з небуття, щоб явити нащадкам свою немрущість, своє безсмертя...

Варто сказати, що концерт Візантійського хору відбувався в приміщенні специфічному, де, як стало нещодавно відомо киянам, в роки терору чинила свої злочини кривава сталінщина. Йдеться про Жовтневий палац, що його кияни вимагають передати під „Меморіал" і вимагають слушно... Бо саме ж тут, у підземеллях цієї споруди, були розміщені катівні НКВД, саме звідси ночами вивозили замордованих у глухі позаміські байраки, в темні хащі Биківнянського лісу. Тож виникли сумніви, чи можливо йти в таке місце на концерт? Кажуть, гості також спершу вагалися, та все ж вирішено було, що трагічний спів, голос пам'яті й болю має пролунати саме тут, де з підземель ще й досі ніби чується стогін замордованих, замучених наших співвітчизників.

Програма цього вечора була дібрана з вийнятковою тактовністю, тим-то цей незвичайний концерт вилився в могутній реквієм, сповнений величезної емоційної сили.

Багато творів, зокрема і сковородинське „Де згода в сімействі", заля слухала стоячи.

Репертуар хору дуже вдало доповнився виступом широко знаного на Заході співака-бандуриста з Англії Володимира Луціва. Виконана Луцівим зі справжнім блиском і рідкісним темпераментом старовинна козацька дума, без сумніву дорівнювала своєю довершеністю тим клясичним шедеврам, що ми почули цього вечора з уст голляндських співаків.

Оскільки керівник хору д-р Антонович, людина, як виявилося, вже немолода і здоров'я не ідеального, то час-від-часу на зміну йому за диригентським пультом з'являлася чарівна українка з Канади на ім'я Квітка, яка й сама є керівником жіночого ансамблю в Торонто, — до речі, вона з своїми друзями нібито має намір наступного року теж завітати на Україну. Бурею оплесків зустрічали кияни канадську Квітку і їхнє захоплення було цілком виправдане витонченою виконавською майстерністю нашої гості.

Прикро, однак, що ані міністерство культури республіки, ані українське телебачення не позбулися традиційної байдужості там, де мав би запанувати інший стиль. Мовби забувши, що діють вони в умовах уже суверенної держави і мали б виконувати свої обов'язки з більшим зацікавленням й почуттям відповідальності, ці офіційні установи не виявили належної гостинності, не пошанували, як то годилось би, голляндських друзів за їхню відданість і любов до української музики і до нашої мови. А жаль. Бо ж такий концерт, може, буває раз у житті. Бо ж гості в своїй щедрій талановитості принесли нам, мовби заново для нас відкривши, такі неоцінені скарби української духовості, що ми їх, здається, й самі не завжди усвідомлюємо повністю.

Хочеться висловити глибоку вдячність голляндським співакам та їхньому керівникові за мистецький подвиг, за те, що вони дали відчути всім нам живий подих національного відродження, збагнути, яким значним може бути внесок українського народу в культуру европейську і світову.

КОРЕСПОНДЕНТ СОВЄТСЬКОГО пресового аґентства ТАСС у Вашінґтоні Ігор Борисенко повідомив, що дружина віцепрезидента З'єднаних Стейтів Америки Мерилин Квейл відвідає Совєтський Союз від 14-го до 20-го листопада цього року. Вона прибуде до Москви разом з делеґацією в складі якої будуть представники американських і міжнародних організацій, які займаються справами підготови і вишколу осіб потрібних для рятування людей на випадок більшої катастрофи чи війни. Покищо не відомо хто ще супроводжатиме дружину віцепрезидента Дена Квейла до СССР.

ПІД ЧАС ПРЕСОВОЇ конференції в Білому Домі президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш повідомив, що він все ще надіється на мирне полагодження справи конфлікту в районі Перської затоки і виведення іракської армії з Кувайту, але він, зглядно Уряд ЗСА, не виключає можливости війни. „Покищо ми робимо усі заходи, щоб справу конфлікту полагодити мирними дипломатичними засобами, бо в сьогоднішній ситуації воєнні дії повинні бути останнім засобом, якщо вже всі інші способи вичерпані і справи не можна полагодити", — заявив Президент.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ТЕОДОР САЛАМАН, член УНС Відд. 259-го ім. Рождества Пречистої Діви Марії в Чикаґо, Ілл., помер 17-го вересня 1990 року на 62-му році життя. Нар. 8-го червня 1928 року в Польщі. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку дружину Долорес. Похорон відбувся 19-го жовтня 1990 року на цвинтарі „Фларида Нешенел Семетері" в Бушнелл, Фла.

Вічна Йому Пам"ять

Юлія Ґуґлик, секр.

ЛЮЇЗ А. ЗАВАЦЬКИЙ, член УНС Відд. 288-го ім. св. Димитрія в Бетлегемі, Па. помер 13-го жовтня 1990 року на 78-му році життя. Нар. 2-го червня 1913 року в Україні. Членом УНС став 1946 року. Залишив у смутку дружину Етел, синів Леонарда і Алана; братів Волтера, сестер Павлину Скібо і марію Пирселл та троє внуків. Похорон відбувся 22-го жовтня 1990 року на цвинтарі Святого Спасителя в Бетлегемі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Дмитро Мучастий, секр.

ІГОР ЧАЙКОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 498-го Т-ва „Дністер" у Ванкувері, Б. К. помер 5-го жовтня 1990 р. на 66-му році життя. Нар. 1924 р. в Гордині, Зах. Україна. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дружину Леону, дві дочки Ірку і Віру, сина Романа, двох зятів Джана і Марвина і троє внуків, покійний був довголітнім предсідником 498-го Відділу. Похорон відбувся 10-го жовтня 1990 року на цвинтарі Форест Лови Парк, Бирнабі, Б.К.

Вічна Йому Пам'ять!

Алекс Карпінський, секр.

МАРІЯ СМЕРЕЧИНСЬКА, член УНС Відд. 291-го ім. Т. Шевченка в Клівленді, Огайо, помер в в жовтні 1990 року. Нар. 24-го березня 1923 року в селі Свічова, Україна. Членом УНС стала 1962 року. Залишила у смутку мужа Николу, синів — Адама, Джана, Денні Мішел, двоє внуків; сестру Емілію і двох братів в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрія в Пармі, Огайо.

Вічна Її Пам'ять!

Віра Напора, секр.

ПЕТРО СЕМЕҐЕН член УНС Відд. 175-го ім. св. Миколая в Дітройті, Миш., помер 15-го жовтня 1990 року на 68-му році життя. Нар. 1922 року в селі Липиця Долішна, Україна. Членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку дружину Марію, дві дочки Анну з мужем Ґрінстоном і Христину; сина Івана з дружиною; одного внука та ближчу і дальшу родину на Україні, в Америці і в Канаді. Похорон відбувся 18-го жовтня 1990 року на цвинтарі Ґренд Лови, Дітройт, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Ярослав Базюк, секр.

● РОЗШУКИ ●

Родина з села Луги, а також Саша і Надя з Києва шукають **ГРИГОРІЯ КІНЩАКА** сина Якима з села Бондурівка, район Чечельницький, народжений 1910 року. Писати на адресу:
Prof. Phillip Gillette
Old Dominion University
Norfolk, VA 23529-0088